

Opera „Traviatos” (rež. Artūras Areima)

Spalio 22 d. pilnutėlėje Menų spaustuvės salėje sutikome naują Naujosios operos akcijos (NOA) produkciją - operą „Traviatos“ (rež. Artūras Areima).

Jei dar buvo likusių pamąstymų apie galimą šiuolaikinę Giuseppe Verdi operos „Traviata“ interpretaciją iki operos peržiūros, tai po jos – namo teko keliauti su visai kitomis mintimis, kurios buvo labai toli nuo mūsųose pristatytų dažniausiai „tortiškų“ ar kiek lengvesniu operos rūbu apsigaubusių Traviatų.

„Traviatos“.

Apie kūrinio mastelį nekalbėsime ne veltui - kūrinio aprašymas ir kūrybinė komanda suponavo apie norą seniai nusistovėjusius šampano purslus išsklaidyti.

Operos muzika ir libretas neatsiejami (?)

Pradėkime nuo pradžių, t.y kokiuose vandenyse plauksime. *It. traviata* – puolusi moteris arba tas, kuris nuklysta.

Štai „Traviatų“ muzika (kompozitorius Maximilianas Oprishka) minimalistinė, santūriai tiršta ir sodriai tapybiška. Neatsitiktinis instrumentų pasirinkimas, o tuo pačiu ir atlikėjų – violončelininkų ansamblio „Cello Club“ (Povilas Jacunskas, Domas Jakštas, Arnas Kmieliauskas, Evaldas Petkus, Rokas Vaitkevičius) vedamas garsas. Nuolat banguojančiame lyg meditaciniame jūros ramybės vaizde muzikinę styginių medžiagą pildė operos solistų Noros Petročenko (mecosopranas) ir Edgardo Davidovičiaus (tenoras) duetai - įrašai: kiek komiški, pakylėti virš buities, kaip žanrui įprasta - rečitatatyviniai. „Kai nykšukas grįžta į urvelį“ skamba šmaikščiai, bet ne taip „kai nusiplaunu ir pamirštu“. Nesunku atspėti kurios frazės gali skambėti ir skamba gyvenime, kurios - operos pasakoje. Taip „Traviatų“ operoje žanrui artimos vokalinės dueto linijos atliekamos nuasmenintai, perkeltos į kitą laiką.

Muzikos buvo tiek. Kita vertus - ne muzikai dedikuota ši opera buvo. Grįžkime į „Traviatų“ ašį- tikras tikrų žmonių istorijas, pasakotas jų pačių, kurias girdėjome buitiniuose įrašuose, pertraukiančias rečitatyvinį duetą.

Neišgražinti pasakojimai, atsivėrimai - realūs, tokie, koks jų autorių gyvenimas. Girdėjome įrašus iš gatvės, namų su triukšmais, dažną „nu gal“, „bet čia gyvenimas“ ...taigi, girdėjome gyvenimą – kai moterys, vyrai, ir poros parduoda save, savo kūną kitam - svetimam kūnui. Dokumentinė medžiaga, kurią rado ir rinko Inga Sanakojevaitė, Modesta Jakeliūnaitė be pagražinimų mums pasakoja apie tamsią priklausomybę, mažą savivertę, toksiškius santykius, skurdą ir tą kitą, vedančią į puolusio žmogaus *traviatos* dalią.

O kas liko žiūrovo akiai?

Režisieriaus Artūros Areimos darbas (tuo pačiu ir scenos, kostiumų dizaineris) - santykinai tuščia scena - ir vienintelis matomas veikėjas - aktorės Modestos Jakeliūnaitės kuriamas vaidmuo. Sekėme judesį, jo formą, krentantį ir vėl liečiamą rūbą, kūną ir kaukes – visas tas istorijas.

Estetinio grožio vėliavą nešė – muzika ir solistų dueto beveik bel canto vokalinės linijos, o visa kita - gyvenimas. Tikras, neišgalvotas gyvenimas.

Ir ką gi dabar galvojame apie taip neseniai pakylėtai minėto Lietuvos profesionalaus teatro šimtmečio „Traviatą“?

Praėjusiais metais du didieji Lietuvos teatrai, vis dar vengiantys jauno kuriančio kraujo, pasinaudojo taip vadinama nacionaline lietuvių opera „Traviata“, nenutolstant nuo tradicijos. Štai NOA, mums parodė kito veido Lietuvą.

O gal ir ne, jei apie stoties vyrų ir moterų gyvenimą žinojome, bet pripažinkime, vengėme šios temos.

Nepaminti ir svarbūs, kuriems nepelnytai neskyriau sakinio: video menininkas Dinas Marcinkevičius, šviesų dailininkas Eugenijus Sabaliauskas ir garso režisierius Jurgis Tamošiūnas.